

CERETANIA

PERIODICO DEFENSOR DE LOS INTERESES DE LA COMARCA

Nomenclatura Antiga i Explicació Etimològica dels pobles de la Cerdanya

(Arxiu de D. Pau Cot i Verdaguer)

(Continuació)

LLES: nom antic. Any 819, Les; Lissa antigament; Lisiano és derivat de Lysias, nom de un antic general grec; Lles, pot ésser traducció catalana de Lysias.

LLIVIA: nom antic. Any 819, Livia. Livia és femení de Livius prou conegut.

MARANGES: nom antic. Any 1040, Maranicas; 1011, Maranegas; 972, Pogium Maranegas; 966, Maranicos; 819, Meranges. Sembla que vé de Mirandus, nom de persona qual plural català és Miranges.

MARTINET: Es claríssima l'etimologia. Diminutiu de Martí, nom de persona en plè us avui dia.

MONTELLA: nom antic. Any 1040, Montellano; 1011, Monteliano; 843, Monteleanos; 819, Monteleano. L'etimología és Mont-Ella, mont propietat d'Ella; Ellá del llatí *Ælianu*s, seria el propietari del mont abans d'ésser poble.

MONTMALUS: Mont d'en Malús. Malús serà nom de persona derivat del llatí *Malus*, català Mal.

MOSOLL: nom antic. Any 1102, Mosol; 1011, Mosolio; 966, Mosol; 819, Mossoll o Mo soll és diminutiu de Mos, que pot ésser del romà *Mucuis* que el català tradueix també Mus.

MUSSÀ: serà el femení de Mus, puix no es troba nom antic.

NAS: nom antic. Any 1011, Nassobell? Si efectivament és Nassobell, el ver nom es pot descompondre en dos: Nas-Ovell, que formen units un doble nom de persona com els moderns Pere-Joan, Josep-María.

NEFOL: Pot ésser variant de Nèvol, doncs morfologicament és regla general canviar r en f. Nèvol pot ésser el català de *Neviolus*, diminutiu de *Nervius*, nom de persona romà.

NIULA: etimología igual a Nèfol i Neviola, diminutiu femení de *Nevius* i desapareguent la v com en fábula, faula, queda Niula.

OLIA: *Aulianus*, derivat d'*Aulus* i aquest de *Aulus*, conegut nom de persona romà. El diphong au s'ha convertit en o, com en or, d'aurum.

OLOPTE: nom antic. Any 819, Olorbe. El poble Olorde, nomenat Olorda en un document de l'any 988, prop de Sant Feliu de Llobregat, sembla homònim d'Olopte. Pot ésser també el cognom Llurba.

ORDEN: nom antic. Any 819, Orden; Sembla derivar de l'antic nom de persona *Orlus* o *Horlus*, del qual derivaria *Ordinus* que podrà haver dat nom al poble andorrà Ordino i al cerdà Ordèn.

PEDRA: nom antic. Any 966, *Petra Ranesiudo*. Aquest seria el propietari del lloc ont hi havia aquella pedra i, al fundar-se el poble,

Urbanización SCHIERBECK

Terrenos propios para CHALETS con jardín, desde 25 cénts. el palmo
Razón: MIGUEL PONS Procurador - Puigcerdá

conservá el nom. Ranesiudus era nom de fonts —any 879—. En temps del Rei Wamba era Ranosiudus.

PERERAS: Es nom topogràfic, tan si significa plantació o conjunt de pereres, com si vol dir pedreres. Es sapigut que antigament s'usava pera per pedra; com Perafita, pedra fita; Peralada, pedra ampla; Peratallada, pedra tallada.

PI: En temps de la Marca es troben alguns pobles d'aquest nom, en llatí anomenats *Pinus*, mes cap es refereix al nostre. Etimològicament un Pi notable podríà haver donat nom al lloc ont més tard s'aixecà el poble. Pi, ha estat nom de persona de la classe dels de font. Es recorda un *Piniolus* noble dels primers temps de la Reconquesta. La traducció catalana és Pinyol, ara cognom.

PONT DE BAR: El pont que posa amb comunicació el poble de Bar amb la vora dreta del Segre, donà nom al poble del Pont de Bar situat al bell costat d'aquell pont. El poble vingué després del pont.

PRATS: Es evident que abans d'ésser poble serien prats, i Prats es nomenarien aquells indrets.

PRULLANS: nom autic. Any 819, Prulans. Lo més segur és que vé de Braulianus, nom de persona derivat de Braulius. El canvi de B en P s'explica per la semblança fonètica.

(Continuará)

DADES HISTORIQUES

EL COMTE D'ESPAÑA

Aquest celebre personatge, lo mateix que Antoni Costa, si bé no és fill de Cerdanya, és un veí nostre ja que va neixer l'any 1775 a la vila de Foix. El seu pare, el Marquès d'Espagne, tinent general dels exercits francesos en temps de Lluís XVI, va destinat-lo molt jove encara al servei de les armes. Al poc temps d'haver ingessat al exercit, va esclatar la revolució, que feu rodar a la guillotina el cap del Rei i els caps del seu pare i de molts dels seus parents. Com és lògic, això despertà en ell un odi mortal a la revolució i, quan derrotades les tropes realistes comandades per Condé, desaparegué tota esperança de restauració, en Carles Espagne abandonà França i passà a Anglaterra.

Hi havia allavors d'ambaixador d'Espanya a la Cort de Londres, el Marqués del Campo, i per la seva mediació i amb la protecció del Duc d'Alcudia, va ésser admés en les files del nostre exercit, ingressant-hi amb el grau de segon tinent, essent destinat al batalló de la Reina l'onze de gener 1792.

Va combatre als seus compatriotes i als anglesos durant les guerres que tinguerem amb dues nacions, mes tard, quan la de la Independència, pels seus propis mèrits, va ascendint i al acabar-se ja tenia el grau de comandant de divisió amb quin grau formava part en 1815, de l'exercit dit de *Observación de los Pirineos Orientales*, a les ordres del Generalissim D. Francesc Xavier Castaños. En 1817 fou honorat amb el titol de Castella

BOMBONERIA SELECTA - PASTES SEQUES - VINS - LICORS - XAMPANYS

COMESTIBLES - EMBUTITS

- Queviures - Droguería - Perfumería -

PRODUCTES DE PUIGCERDÁ I SA COMARCA

T U S E T

Telefon, 661 - S. P.

Bruch, 40 i Casp, 37 Dipositaris de

Mantega, llangonissa i fuet de Cerdanya - Nigua de Carrancá, exquisida per a taula - Embutits de Casalarreina (Rioja) - Estomacal, Néctar i Anis Beltrand (Mahó)

Exijiu el XACOLATA "NURIA"

Articles classes extra

Servei a domicili

CONSERVES TOTES CLASSES

PINTURES, ESMALTS I PINZELLS - PERFUMS DE LES MILLORS MARQUES

Comte de Espanya, títol que va acreditar podia correspondre-li com a decendent llegal dels comtes de Cominges i de Foix. La revolució de l'any 1820, que va restaurar la Constitució de l'any 1812, va fer que el Comte d'Espanya, allavors segon comandant militar de Catalunya, fos desterrat a les illes Balears junts amb una caravana d'absolutistes i, no deixant-lo desembarcar, malalt i amb febre va haver de traslladar-se a Mahó, preferint el Comte passar per totes aquestes humillacions abans de demanar asil i ampar a la veïna nació, com féren molts altres absolutistes al restaurar-se el régime Constitucional al 1820.

**

Ja és sapigut que Ferran VII, malgrat i haver privat la Constitució en la sessió del Congrés de juliol de dit any 1820, lo únic que pensava era endarrocar-la, essent ell el primer conspirador, conducta que'l feu odiar de tot hom, puix els liberals el creien un traidor al régime constitucional -com efectivament ho era- i els absolutistes desconfiaven també d'ell per considerar-lo massa tolerant.

El Comte d'Espanya, quines idees ultra absolutistes éren prou conegudes del Monarca va ésser un dels homes escollits pel Rei per a portar a cap l'enderrocament del régime constitucional i, en 1822, va rebrer ordres secretes d'aquest i va fugir abandonant la seva família i amb greu perill de la vida, de l'illa de Menor-

ca, amb comissió reservada, treballant a París, Viena i Verona, sobretot en el congrés celebrat en aquest darrer lloc ont va acordar-se que un exercit francès, el conegut amb el nom dels "mil fills de sant Lluis", invadís Europa per a restaurar l'absolutisme. El Comte de d'Espanya, en aquest Congrés en el que hi assistiren els Emperadors de Russia, Austria i els Reis de Prusia i Nàpols, hi representava a Ferran VII.

Ja és sapigut que l'invasió de l'exercit francès va produir l'ensorrament del régime constitucional i la restauració de l'absolutisme, amb el qual retrovà la seva preponderància el Comte d'Espanya.

I. S.

(S'acabarà)

CARTA DE BARCELONA

El nostre volgut confrare *El Pirineo*, en el seu número darrer, publica un article soscrit pel nostre amic Salvador Vidal, article que fem nostre, en el qual exposa de manera clara i precisa el mal estat en què es troben gairebé la totalitat dels camins veïnals de Cerdanya. Realment la majoria dels nostres camins son intransitables. Es evident que la Di-

Dipòsit de Carbons del País i Extranger

Importació directa
de Procedència

Preus especials per partides de 500 kilos en amunt

Especialitat en els ovoïdes

Heus'aquí les seves característiques:

Molt lleugeres - Crémen facilment - Poc fum - No fan caga-ferro

Poca cendra - Es indiscutible que son les de més rendiment

Pés garantit : - : Repartiment a domicili

Vda. de S. Arró

Plaça de Barcelona
Teléfon, 35

Puigcerdá

putació Provincial podrà destinar alguna quantitat per apriar els camins de la nostra terra, que tan honren, mal ens està el dir-ho, la *Provincia*, ja que cada dia es veu més con-correguda i visitada i estem segurs que un dia vindrà que el nom de Cerdanya, per si sol, serà prou per acreditar el nom de la *provincia* a la qual amb tanta satisfacció pertany. Pero ens cal dir també que mentre esperem els recursos qu'han de venir de fora—i en mitg del nostre mai desmentit optimisme—estem con-vencuts que aquells trigaran encare alguns mesos a arribar; els cerdans podrem posar-hi molt de la nostra part, perque els comentats camins no es trobessin en l'estat llastimós que en l'actualitat. I aixis, per exemple, quan els nostres pagesos espadreguen un camp, haurien de tenir cura de no tirar els rocs al mitg del camí; quan fan anar l'aigua d'una a altra finca, haurien de procurar, moltes vegades no més per estalviar-se una petita marrada, no obrir el rec pel mitg de la carretera; quan cau algun roc de les parets tampoc costaria res d'arreconar-lo en lloc de deixar-lo sobre el pas; etc., etc.

Volem dir, per acabar, que el foraster o turista observador, amb tot i reconeixer que els nostres camins estan completament abando-nats per part de qui deuria conservar-los o a-dobar los, no per això se'ls hi escapa que'ls cerdans no deixen d'ésser una gent quelcom indiferent i abandonada, qual sensació és de tota urgència i sobretot de gran conveniència dissimular.

—Ha sigut demanada la mà de la bella se-nyoreta Na Hortènsia Puig i Bertran, pel jove En Gabriel Tomás i Tous, apoderat de la casa

Recolons. Les noces vindran lloc els primers dies d'any nou.

Felicitem de tot cor a les famílies Puig i To-más i, d'una manera especial al nostre esti-mat amic En Bonaventura Puig.

—I ara que hem parlat del nostre estimat amic Sr. Puig, ens hem assabentat que la se-va casa pairal de Puigcerdá, que de vella pas-sará a ésser nova, no tenia fonaments.

Ara es convenceran els llegidors de CERETANIA, sobretot aquells que en tota ocasió de-fensem les coses velles, assegurant que aque-lles ténen més base, seny i fonament que les modernies, que anaven molt errats; i aqui té-nen l'exemple de la casa del Sr. Puig que, amb tot i ésser vella, era una casa sense fo-nament, qual cosa vol dir que ara i sempre moltes coses que a primera vista sembla que han de tenir un sólid fonament, careixen del mateix i es ténen, com vulgarment es diu, amb agulles.

Vès qui hauria dit mai que la casa del se-nyor Puig no tenia fonament?... Hom hauria dit contemplant-la que alló, més que una casa, era un castell; i doncs, ja ho veuen, la casa del Sr. Puig vindrá fonaments quan sigui nova.

Ara, com sempre, les apariències enga-nyen.

—Ha arribat fins a nosaltres la trista nova de la mort de l'acreditat industrial de Bourg-Madame, Mr. Sauquet.

El «Rall» testimonià a la família Sauquet el seu més sincer condol.

—Regna gran alegria entre els vaquers, ca-si bé tots compatriots nostres, perque sembla que l'espinòs afer que tenien amb l'Ajuntament ha entrat en vies d'arreglo.

ENFERMEDADES del ESTOMAGO e INTESTINOS

Dolores □ Ulceras □ Estreñimiento □ Diarreas crónicas

Dr. FARRERAS MUNNER

Diagnóstico precoz del cáncer y otros tumores

Rayos X y Laboratorio para el diagnóstico exclusivo de dichas enfermedades

Cortes, 704-1.º-2.ª (chaflán Bailén)

Teléfono 1258 S. P.

BARCELONA

Consulta de 10 a 12 y de 3 a 5
excepto los jueves

El «Rall» n'está joiós i se'n congratula per que, a més de que els nostres companys podran continuar guanyant-se la vida, la llet no se'n ressentirà.

EL RALL.

Barcelona, 22 d'Octubre de 1925.

Una Anècdota de Napoleó I

Un dia que Napoleó I passava revista de les tropes a la plaça del «Carrousel», que es devant mateix del gran palau del Louvre, el seu cavall va encabritar-se, i amb els esforços que feia per dominar-lo, li va caure a terra el seu famós capell, el «petit chapeau» amb el qual haureu vist gairabé sempre la imatge del conqueridor del mon.

El capell de l'emperador havia caigut als peus d'un oficial que va sortir del seu rengle per oferir-lo a Napoleó.

Napoleó li va dir, sense donar-se'n conte de que aquell no era més que un oficial:

—Gracies, Capità.

L'oficial, tot quadrat, li va dir:

—Capità de quin regiment, senyor?

L'emperador aleshores va donar-se compte de la seva equivocació. Però com que no volia que fos dit que s'havia errat, va respondre, ràpid:

—Del regiment de la meva guarda!

L'endemà l'oficial fou ascendit a capitá.

**Este número ha sido sometido
a la censura gubernativa**

FINCAS

Despacho de 3 a 5

En Palau, Cerdanya Francesa, Pirineos Orientales, próxima a Puigcerdá, se vende hermosa Torre amueblada con todo confort. 30.000 metros cuadrados. Verdadera ocasión.

Compraremos finca rural o casa en Osseja (Pirineos-Orientales)

Noticias

Tiempo.— El jueves al anochecer se presentó la rufaca llamada de *Tots Sants*, dándonos aviso de preparar las estufas.

Ayer, sábado, aparecieron nevadas las montañas que nos circundan, ocasionando un regular descenso a la temperatura. El día amaneció sereno pero pronto las nubes interceptaron los rayos solares amenazando de nuevo la lluvia.

Espectáculos.—Como de costumbre tendrá lugar esta noche en el Cine Cerefano una importante sesión de cine.

Para el día 1.º de Noviembre, festividad de Todos los Santos, han sido contratados, a más de escogidas películas los números de variedades Manolita More, y Les Noé, duetto a transformación.

Piso para alquilar

situado en el Barrio de la Baronía

Razón: F. Cabana — Puigcerdá

El «Pont de la Granota».—Ha quedado completamente terminado hace ya bastantes semanas, pero, por lo visto hay intención de que se conserve nuevecito, pues no obstante y amenazar ruina la antigua pasarela, no se dá al servicio público el repetido puente.

¿Podría decírsenos a que es esto debido? ¿Es que la nueva construcción se ha llevado solamente a cabo para adorno de aquellos lugares?

De veras deseamos una contestación de

TOS CATARROS BRONQUITIS

Por antiguos y rebeldes que sean se obtiene un alivio inmediato y su pronta curación tomando

Pectoral Vidal-Clar

Preparado en el Laboratorio de H. de VIDAL CLAR
San Pablo 44 - BARCELONA

De venta en PUIGCERDA: FARMACIA MARTI

quién corresponda, pues antes de tener que lamentar algún accidente que podría ocurrir a causa del mal estado de la antigua pasarela sería preferible se diera el paso por el puente que, no lo dudamos, ha sido construido a este efecto.

Suscribiu-vos a "CERETANIA"

Por encargado de la Alcaldía de la Ciudad de Gerona, y en ampliación de Circular de la misma transmitiendo a todos los Señores Alcaldes de esta Provincia iniciativas Ayuntamientos sobre obsequios y homenajes al Exmo. Señor Marqués de Estella con motivo de los recientes éxitos y triunfos en la campaña de África, hemos de hacer presente que las cuotas señaladas para contribuir al regalo de las altas recompensas otorgadas a dicho Ilustre General, son de 25 pesetas para los Alcaldes de cabeza de partido y 10 pesetas para de las restantes poblaciones; debiendo re-

remitir dicho importe al Señor Alcalde de Madrid hasta el 31 del corriente mes de Octubre.

El nuevo fluido eléctrico:—Mañana lunes, empezarán las pruebas de la nueva maquinaria instalada en nuestra central. Al efecto, por mandato del Sindicato se ha hecho un pregón recomendando a los abonados procuren abstenerse durante las pruebas de todas las luces que no les sean necesarias, con el objeto de evitar averías que, causadas por una carga excesiva, podrían sobrevenir.

No dudamos de que el vecindario procurará atenerse a estas instrucciones, evitando de esta forma la supresión total de la corriente por durante los días de pruebas.

RECUILL DE BALLETS DE LA CERDANYA i del ROSELLÓ

HARMONITZATS PER
JOAN CAMPS ARNAU

Preu: 3 pessetes

Preu: 3 pessetes

Tot bon Cerdá dèu adquirir-lo

: Es ven en aquesta Impremta :

Nuevo Notario.—Ha tomado posesión de la Notaría de la villa de Bellver el ilustrado Sr. D. Jerónimo Massanet y Sampol.

Felicidades.

Reparación.—Procédese al arreglo del apisonado de la calle de Bourg-Madame.

HOTEL CATALUÑA

El mejor situado de la Villa : Vista panorámica sobre ambas Cerdañas

Magníficas habitaciones con agua corriente caliente y fría

Servicio esmerado :- Carruaje a todos los trenes :- Luz eléctrica

Pensión completa a partir de 10 pesetas

FRANCISCO CASADESÚS

Plaza de Cabrinety :: PUIGCERDÁ :: Teléfono, 43

OMNIUM RIPOLLES de Joan Fort i Gaudí

GARATGE : Taller de reparacions electro-mecàniques amb personal competent en el ram
 Agent oficial del “**FORD**” l’auto universal

STOK MICHELIN :: Olis SHELL, MOBIL-OIL, AUTOL :: Gasolina SHELL :: Peces de Recanvi

Vendes al comptat i a plassos

LLOGUER D'AUTOS a preus redudíssims :: Tarifes especials per als Srs. Metges, Viatjants, Negociants, &
Carretera de Ribes, 37, 39 i 41 - Teléfon, 371 - RIPOLL

Otoño.—Van desapareciendo todos los encantos que ofrece la Cerdanya con la caída de la hoja de los árboles, que despojados casi por completo, parecen esqueletos, dando una nota de tristeza que nos sienta muy mal.

¿Qué será pues el invierno?

Para Alquilar

dos magníficas casas nuevas, cerca de la estación, con calefacción central

Razón: BARTOLOMÉ PUIG C. España

La «Fira de la Guingueta».— Transcurrió como de costumbre, si bien los «marchands» no eran muy numerosos. El gentío que acudió a la misma fué enorme, en particular el domingo en que se hacía imposible transitar por el Boulevard Lax.

La fira de hoy no es, ni de mucho, la de antes de la guerra; parece que de nuevo va adquiriendo importancia, cosa que de veras de-

seamos ya que se trata de una de las fiestas más simpáticas y típicas de nuestra tierra.

Hu o dos bailes amenizados por la orquesta Fabra y otro por una orquesta del Rosellón.

Religiosas.— La junta de la Asociación de las Hijas de María que ha de actuar durante el presente trienio ha quedado constituida en la última sesión extraordinaria tenida a tenor de las instrucciones recibidas del Exmo. Sr. Obispo de la Diócesis en la audiencia concedida durante la Santa Pastoral Visita en la forma siguiente: Presidenta: Sta. Rosita Tureria Puigbó, Vice-presidenta: Sta. Maria Borrell, Secretaria: Sta Teresa Llorens, Vicesecretaria: Sta. Anita Boris, Tesorera: Sta. Luisa Esteve Deulofeu, Sacristanas ó Camareras: Sras. Ramona Casanova y Carmen Junoy, Suplentes: Sras. Anita Obiols y Trinidad Solsona, Vocales: Marta Arderiu, Inés Bertan, Leonor Anglada Guix.

Hoy tiene dicha Congregación tan benemérita su Comunión general de mes a las 8 con canto de moteles y plática. Asistirá también representación de la misma a la Asam-

HOTEL INTERNACIONAL

CAFE RESTAURANT

Situado a dos minutos de la estación del Transpirenáico
 :: Habitaciones confortables con agua corriente caliente y fria ::
 Cuarto de Baño Cocina española y francesa Servicio esmerado
BENITO COTXET - PUIGCERDA

blea general de Asociaciones adheridas á la Mayor de Santa Clara de Barcelona que celebrará esplendidamente sus bodas de diamante ó sea sus 75 años de existencia y en cálido y concienzudo manifiesto invita á todas las que se precian de ostentar tan hermoso título a reunirse en dicha capital los días 5, 6, 7, 8, y 9, del mes próximo venidero para tratar y concertar lo más conveniente para la vida y desarrollo adecuado de nuestras falanges marianas.

Ayer el Colegio de las Hermanas de Enseñanza celebró muy solemnemente la fiesta del Arcángel S. Rafael Patrón del Instituto. Al efecto tuvo lugar en su linda Capilla a las 10 de la mañana un oficio que celebró el reverend. Rdo. Vicario de la Parroquia y cantó partitura de renombrado Maestro el Coro de las Hijas de María.

En todas las poblaciones que tienen establecimientos docentes o de beneficencia confiados a las Religiosas Carmelitas de la Caridad se hacen grandes preparativos para festejar el Centenario de fundación tan providencial y benemérita de la Iglesia y de la sociedad rindiendo así justo homenaje a la mujer grande del siglo XIX, Venerable M. Vedruna.

Ayer el altar de S. Rafael de nuestra Iglesia

parroquial vióse hermosamente ataviado con profusión de hermosas flores artificiales con sus correspondientes jarroncitos y dos grandes y ricos florones, nuevas toallas artísticas tapete todo labrado y dedicado Sto. Arcángel por la cristianísima dama Dolores Ametller de Agustí. Muy agradecidos pedimos para ella y familia la asistencia y favores del celestial compañero Tobías.

Expléndido Chalet

para vender o alquilar emplazado en el más pintoresco lugar de Puigcerdá; Avenida Schierbeck y junto al Gran Casino recientemente inaugurado. Razón: M. PONS, Procurador.

El dia 29, jueves todas las misas de la parroquia serán aplicadas en sufragio del Dr. Salvador Andreu en el sexto aniversario de su cristiana muerte.

Piso para alquilar

situado en el Barrio de la Baronía
Razón: F. Cabana — Puigcerdá

Imprenta Ceretania - Puigcerdá

Assistencia Médica, Clínica d'Operacions i Raigs "X"

Casa aproposit per el tractament de tota mena de malalties mèdic-quirúrgiques — Telèfon, calefacció, timbres i llum elèctrica en les habitacions — Menjador istil Grand Hotel — Assistència a càrrec de les germanes Josefines — Servei permanent d'enfermers i d'enfermeres — Estació del Ferrocarril Transpirinenca i parada dels autos de Ripoll a la Pobla de Lillet — Servei especial per operacions d'urgència a fóra de la clínica amb assepcia absoluta — Magnífica instalació de Raigs "X" — Radioscòpia, radiografia i radioteràpia d'alta precisió

Consulta en la clínica de 11 a 12 del matí de 7 a 8 del vespre i en hores convinades, en previ avis

MELCIOR VAQUER CLAPERA

Metge titular de Campdevanol

EX-ALUMNE INTERN
PENSIONAT DEL HOS-
PITAL DE LA SANTA
CREU Y PER OPOSI-
CIÓ DE LA FACULTAT
DE MEDICINA DE
BARCELONA

Telèfon, núm. 204

Campdevanol